

Masterclass levenswaardig leren

Lectoraat Goede Onderwijspraktijken





Art of gathering...welkom



Opbouw

1. Welke tijd leven we vandaag?
2. Wat betekent dit voor de school/ leren?
3. Waarom levenswaardig leren?
4. Hoe levenswaardig leren in de leeromgeving?
5. Wat weten we nu?



Welke tijd leven we vandaag?

Gebied van...

- Technologie
- Duurzaamheid
- Globalisering

(Veltenaar & Zevenbergen, 2020)

Crisis op gebied van...

- Ecologische
- Sociaal- economische
- Spirituele-culturele

(Scharmer, 2013)



Vragen in deze tijd...

Gekenmerkt door behoefte aan verbinding en vertrouwen.





Zes vragen vanuit de tijd van nu...

1. Samen sterk
2. Natuuriteit
3. Escapisme
4. Strijdlust
5. Kwaliteit
6. Aandacht



Conclusie

Gedeelde kracht inzetten om te helpen de juiste keuzes te maken voor de toekomst van onze kinderen.



Wat betekent dit voor de school/leren?

- De school als toegang tot het leven (Dewey/Biesta).
- De school als tussenruimte en 'speelruimte' (Arendt/Martens)
- De school als bedoeling voor het leven (Korzack/Nussbaum/Hart).
- School is integraal geheel van de maatschappij: leren voor en in het leven.

....of weg van school de wereld in!



Grote vraag: Hoe kijk je?

Hoe zie jij die ander & jezelf: ik-wij: ons in en naar de wereld.

Het lef hebben om naar elkaar te luisteren.

Drie basisprincipes:

Eigenwaarde, betrokkenheid en doelbewustzijn.



Kijken – verwonderen – nieuwsgierig zijn

VRAGEN



Waarom stellen we geen vragen – Elke Wiss?

1. Biologie
2. Vraagvrees
3. Beloning
4. Objectiviteit
5. Tijd
6. Competentie



*Vragen stellen gaat gepaard
met onzekerheid, loslaten...*

Brene Brown



Opvatting over leren

- Het belang van subjectificatie.
- Het kind in de context (dus juist: kunst & geesteswetenschap)
- Het toekennen van betekenis aan leren.
- Het participeren door ervaring.
- Het curriculum is flexibel; is een middel; geen doel.



Leren vraagt om het leven, het leven leert.

Begripsverkenning **levenswaardig leren:**

Is leren dat zich richt op het ont-dekken, ver-wonderen en er-kennen wat van belang is voor een mens in zijn ontwikkeling in een voortdurend veranderend leven, waar de lerende ruimte krijgt om zichzelf te leren verstaan in relatie tot de ander en die maatschappij.



Waarom is levenswaardig leren een antwoord?

Het erkent dat:

1. Leren gepaard gaat met onzekerheid.
2. Leren de lerende verandert.
3. Leren perspectief wissel betekent.
4. Leren wordt gevoed door rijke betekenisvolle inhoud.
5. Leren holistisch van karakter is.



1. Leren gaat gepaard met onzekerheid

- Zonder onzekerheid wordt er niet geleerd.
- Angst en moed om vraagstuk op te pakken
- Ontdekking dat je groeit en er nieuwe wegen ontstaan



2. Leren verandert de lerende

- Als leren je niet verandert is niets geleerd.
- Ontstaan van nieuwe situaties door nieuwsgierigheid, onderzoekende houding.
- Stel jezelf vragen.



3. Leren betekent wisselen van perspectie

- Leren betekent ook dat jij in staat bent om je te verplaatsen in de ander.
- Het gaat ook over het besef dat diversiteit van alle plaatsen en alle tijden is.
- Het vraagt om het actief deelnemen aan de samenleving in dialoog met jezelf, ander en omgeving.



4. Leren wordt gevoed door rijke betekenisvolle inhoud

Waar bevinden die zich?

Kijk om je heen maak van dat wat je ziet tot een vraag om te ontdekken!



5. Leren is holistisch van karakter

Leren is niet los verkrijgbaar.

*Hoe zie jij jezelf? Wat is je visie op mens en wereld? Welke toekomstbeeld heb je?
Waar kom jij vandaan? Wat heeft jou bepaald? Leren is verbonden met jouw
persoon, maar ook met je professie. Waar zit jouw persoonlijk meesterschap? Waar zit
je drive voor de wereld? Waar zit jouw passie voor leren?*



Brede opvatting van leren

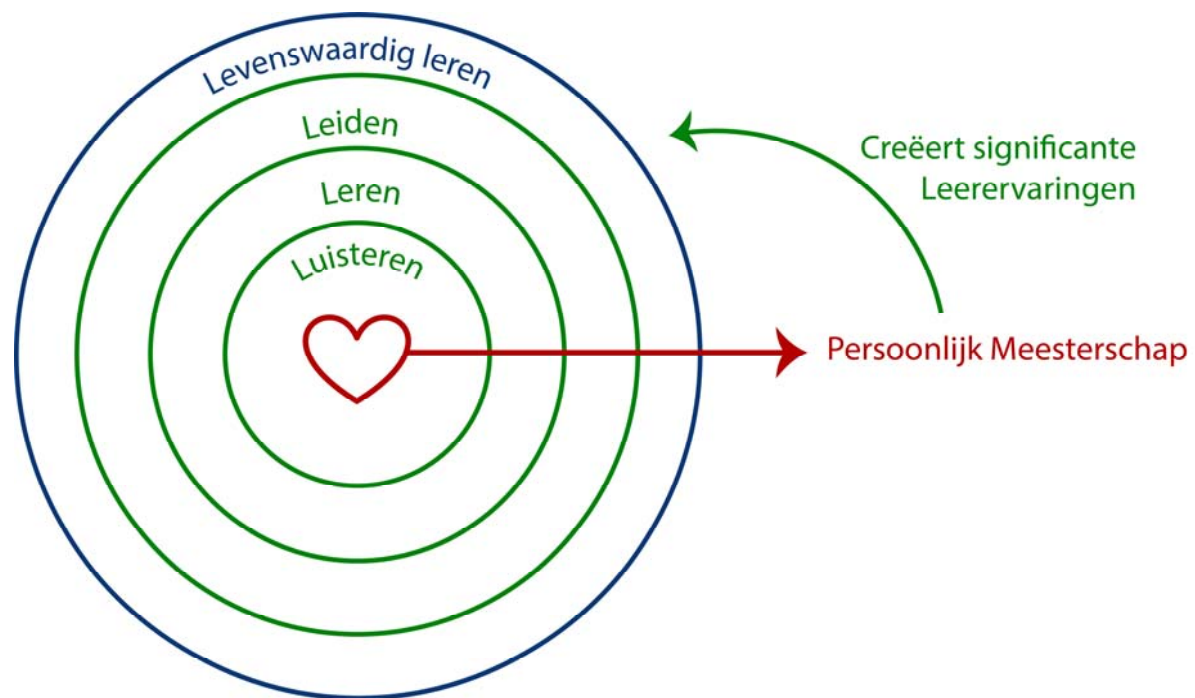
- Leren doe je niet alleen op school, maar overal en je hele leven.
- Leren is een bewust en (herhaling) onbewust proces: automatiseren.
- Leren is een neveneffect van ervaringen en sociale interactie.
- Leren is een sociaal proces.
- Leren is emotie.



Hoe levenswaardig leren in de leeromgeving?



Figuur: Aspecten van ontwerpen, uitvoeren en evalueren van levenswaardig leren in een authentieke context.





Wat weten we nu?

1. De stem van lerende **doet er toe** in de oefenplaats van de school en daarbuiten.
2. De persoon, professionaliteit en praktijk van de leraar schept **leren in verbinding**.
3. Het leren vindt plaats vanuit een **mensgerichte benadering** met een vitale **verbinding met levensbeschouwing**.
4. Het leren is niet leerstofgericht evenmin kindgericht, maar **levenswaardig gericht**.



Levenswaardig leren

5. Het leren is van betekenis door te werken aan **waardegericht vraagstukken**.
6. Het leren is **interprofessioneel** van karakter en **inclusief** midden in de publieke ruimte.
7. **Waarden** staan aan de **basis** van het leerproces.
8. De onderwijsdoelen **kwalificatie en socialisatie** zijn nodig om de subjectificatie van het kind recht te doen.



Bronnenlijst

Brené Brown (2010). *De moed van imperfectie. Laat gaan wie je denkt te moeten zijn*. Amsterdam: A.W. Bruna Uitgevers B.V.

Gert Biesta via Zoom: De pedagogische opdracht, bestaat er een en welke dan (2020). Nivoz.
<https://nivoz.nl/nl/onderwijsavond-met-gert-biesta-de-pedagogische-opdracht-bestaat-er-een-en-welke-dan>
<https://nivoz.nl/nl/verslag-onderwijsavond-gert-biesta> (van Annonay Andersson 25 november 2020; geraadpleegd 5 december 2020).

Gert Biesta (2020). 'Regaining the democratic heart of education'. In: Michael Soskil (red.). *Flip the system US. How teachers can transform education and save democracy*. New York/London: Routledge.

Gert Biesta (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Culemborg: uitgeverij Phronese

Curriculum.nu (2019). Leergebied Mens en maatschappij, voorstel voor de basis van de herziening van de kerndoelen en eindtermen van de leraren en schoolleiders uit het ontwikkelteam Mens en maatschappij. Den Haag: Curriculum.nu.

Edit Eva Eger (2020). *De Keuze. Leven in Vrijheid*. Amsterdam: Bruna Uitgevers B.V.



Bronnenlijst

Robin Diangelo (2018). *White fragility. Why it's so hard for white people to talk about racism*. Boston: Beacon Press

Victor E. Frankl (1978). *De zin van het bestaan*. Boston: Beacon Press.

Thomas L. Friedman (2016). *Thank you for being late. An optimist's guide to thriving in the age of accelerations*. New York: Picador USA

Niels Hansen, Matt van der Poel RM, Miriam Teoh-Wijers SMP. Het PIM Trendrapport 2021 is een uitgave van Platform Innovatie in Marketing (PIM). 'Samen de rol van marketing innoveren voor betekenisvolle impact.' De missie van PIM is erop gericht dat elke marketeer een impactmaker is en elke organisatie betekenisvol.

Wenckje Jongstra, Tamme Spoelstra, Rosanne Aantjes, Ietje Pauw en Bram de Muynck (2020). *Onderzoeksverslag. Een verkenning naar de rol van jeugdliteratuur in de persoonsvormende en socialiserende functie van het basisonderwijs*. Zwolle: Radiant Lerarenopleidingen.

Ibrahim X. Kendi (2019). *How to be an antiracist*. London: Penguin Random House

Jan Keij. (2012). *Levinas in de praktijk. Een handleiding voor het best mogelijke helpen prive en in de zorg*. Utrecht: Klement

Barack Obama (2020). *A promised land*. New York: Penguin Random House.



Bronnenlijst

Murray, T. (2019). *Personal and Authentic*. San Bernardino (CA): IMPress.

Ingrid Paalman-Dijkman (2020). *De stem van de lerende zichtbaar maken*. Lectorale rede. Zwolle: Lectoraat Goede Onderwijspraktijken.

Perkins, D. (2014). *Future Wise. Educating over children for a changing word*. San Franciso: Jossey-Bass Hoboken.

Deborah Osberga and Gert Biesta (2020). Beyond curriculum: Groundwork for a non-instrumental theory of education. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00131857.2020.1750362>

OCW (2016). *Wereldoriëntatie in de kijker. De huidige praktijk, met voorbeelden en vragen ter inspiratie*. Den Haag: Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van OCW.

Onderwijsraad (2020). *Steeds inclusiever*. Den Haag: Uitgave van de Onderwijsraad.

Quaglia, R., & Corso, M. (2017). *Lef om te Luisteren*. Huizen: Pica. Aanwezig in de mediatheek

Ruijters, M. (2015). *Je binnenste buiten*. Deventer: Vakmedianet

Jonathan Sacks (2020). *Moraal. Waarom we haar nodig hebben en hoe we haar kunnen vinden*. Utrecht: Kokboekencentrum Uitgeverij.



Bronnenlijst

Schrijvers, M. S. T., Janssen, T. & Rijlaarsdam, G. (2017). 'Literatuur leert je het leven? Over het stimuleren van persoonlijke en sociale inzichten via literatuuronderwijs'. In R. van Steensel & E. Segers (Eds.) *Succesvol lezen in het onderwijs* (pp.183-199).

Stichting Lezen reeks 28. Delft: Eburon. Schrijvers, M. S. T. (2018). *Integratie van fictie- en literatuuronderwijs met gespreksvaardigheden en schrijfvaardigheid*. Enschede: SLO.

Schrijvers, M. S. T. (2019). *The Story, the Self, the Other; developing Insight into Human Nature in the Literature Classroom* (Proefschrift). Universiteit Amsterdam, Amsterdam.

Otto Scharmer & Katrin Kaufer (2013). *Leiden vanuit de toekomst –Van ego-systeem naar eco-systeem*. Zeist: Christoffor Uitgeverij.

Peter Senge (2008). *Lerende scholen. Het vijfde discipline-handboek voor onderwijzers, ouders en iedereen die betrokken is bij scholing*. Den Haag: Academic Service.

Dimon Sinek (2019). *Begin met het waarom : hoe goede leiders inspireren tot actie*. Amsterdam: Business Contact

Merlijn Twaalfhoven (2020). *Het is aan ons. Waarom we de kunstenaar in onszelf nodig hebben om de wereld te redden*. Amsterdam/Antwerpen: Atlas Contact.



Bronnenlijst

Ad Verbrugge, Govert Buijs en Jelle van Baardewijk (2018). *Het goede leven en de vrije markt. Een cultuurfilosofische analyse*. Rotterdam: Lemniscaat, 77-93.

Elke Wiss (2020). *Socrates op sneakers. Filosofische gids voor het stellen van goede vragen*. Amsterdam: Ambo/Anthos.

Leen Zevenbergen, Ruud Veltenaar (2020). *Once Upon A Future. Kies zelf je koers in de veranderende wereld*. Haarlem: Bertram + de Leeuw Uitgevers Bv

14 april 2021 | 14.30 - 17.00 uur

Online conferentie
De stem van de lerende over
Wie ben je?



Met medewerking van
Marcel van Herpen en
Merlijn Twaalfhoven

**Aanmelden en meer
informatie? Kijk op
www.viaa.nl/wiebenje**

Kijk voor meer info op www.viaa.nl/wiebenje



**Wil je verder doorpraten n.a.v. deze masterclass?
Reageer dan via onderzoek@viaa.nl**



Lectoraat Goede Onderwijspraktijken